

La veritable i falsa solidaritat històrica

Leticia Soberón, Psicòloga..

Diuen, i amb raó, que les persones i els pobles han de conèixer la seva història, estudiar-la, aprendre'n, però no cometre les mateixes equivocacions, i així vincular-se amb les pròpies arrels.

També diuen que hem de ser “solidaris” amb aquells avantpassats nostres que, més o menys encertadament, van actuar a la seva època segons les normes vigents llavors. Cal comprendre les seves raons, assumir les conseqüències d'allò que van fer, i a partir d'aquí, treballar per un present millor.

Però aquest coneixement i aquesta solidaritat històrica han de ser establerts correctament. Cal que siguin veritables, en el sentit de realistes, perquè un mal vincle amb la història passada pot fer-nos esclaus i condemnar-nos al rancor o a la vanglòria, i finalment portar-nos a la repetició dels seus errors.

Com afirma Alfred Rubio a la seva visió Realista Existencial, la conseqüència primera i bàsica de la situació històrica actual per als presents és que si qualsevol cosa hagués estat diferent, nosaltres no existiríem. La nostra única possibilitat d'existir s'ha donat precisament gràcies al fet que els esdeveniments - bons o dolents – que van succeir fins al nostre engendrament van ser exactament tal com van ser. Aquest és el llaç vital que ens uneix amb la història. Per això podem veure-la tal com va ser, sense haver d'ignorar o amagar-ne cap tros.

A més a més, com que abans no existíem, no som responsables en absolut d'allò que van fer els nostres avantpassats. No podem pas sentir-nos culpables del mal que van fer, ni tampoc sentir-nos orgullosos de les seves glòries, perquè no en formem part. Aquí trobem la font de moltes confusions. Assumir com a pròpies aquestes gestes passades és un forma falsa i estèril de viure la història. Una actitud desgraciadament molt comuna i que es manifesta en frases tan buides com ara “vosaltres ens vau envair”, pronunciada, per exemple, per un americà a algun europeu, en referència als fets de cinc-cents anys enrere. Ni “vosaltres” ni “nosaltres”, ja que no existíem ni els uns ni els altres. Van ser els avantpassats dels dos.

Una de les conseqüències greus d'aquesta confusió és que assumir glòries o culpes del passat com a pròpies dels presents fa que perdurin els rancors de generació en generació. I a sobre, per culpa d'aquest desig de “solidaritzar-se amb la Història”, oblidem la solidaritat deguda amb totes les persones -aquestes, sí- existents avui, fins i tot amb els descendents dels enemics dels nostres besavis.

Una altra conseqüència és que, en sentir-se els presents partíceps i responsables “solidàriament” dels errors del passat, paradoxalment se'ls redueix el desig de suportar-los i arreglar-ne els resultats penosos d'avui. Se senten molestos i com tractats injustament davant del món on els ha tocat viure.

En canvi, en una veritable solidaritat amb la Història, cadascú s'alegra existencialment de tot allò anterior al seu engendrament – ja que va possibilitar que existís-. Aquesta alegria és la

millor font d'energia per assumir amb paciència les conseqüències negatives actuals d'aquells errors i per esforçar-se en arreglar-los.

Dic paradoxalment perquè ho és, només quan sabem que no som responsables dels actes anteriors a nosaltres és quan quedem lliures i amb impuls per suportar i pal·liar els resultats dolorosos de la Història: ells i nosaltres som conseqüència dels mateixos fets.

Hem de conèixer la història, estudiar-la, abraçar-la. Veure-la en la seva realitat nua i sense traumes. Viure-la amb alegria, perquè gràcies a ella existim. Només així quedarem lliures de vells lligams fantasmals i ens trobarem amb els nostres contemporanis d'una forma nova. Nova i, ara sí, realment solidària.